

Skellefteå kommuns yttrande över SOU 2025:85 – Ökad tydlighet, stärkt samverkan – förutsättningar för framtidens utvecklingspolitik

Skellefteå kommun har erhållit rubricerade SOU 2025:85 – Ökad tydlighet, stärkt samverkan – förutsättningar för framtidens utvecklingspolitik på remiss, och avger härmed följande yttrande:

Sammanfattning

Kommuner ser utredningen som ett viktigt steg mot en mer sammanhållen och platsbaserad utvecklingspolitik. För Skellefteå kommun är det avgörande att hela landet ges förutsättningar att utvecklas – från kuststäder till inland och fjällnära bygder. I detta ligger också insikten om att utvecklingen i norra Sverige är av stor betydelse för hela nationen. Här sker i dag investeringar i den gröna omställningen som stärker Sveriges konkurrenskraft. Samtidigt möter kommunerna särskilda utmaningar: långa avstånd, gles befolkning och stora behov av infrastruktur, samhällsservice och kompetensförsörjning.

Staten måste därför ta ett tydligare systemansvar för långsiktiga och rättvisa spelregler. Samtidigt behöver besluten fattas nära de människor och aktörer som faktiskt bär utvecklingen. När lokala resurser, kunskap och engagemang får utrymme skapas lösningar som inte bara stärker enskilda kommuner utan bidrar till hela Sveriges välbefinnande och hållbarhet.

Våra utgångspunkter

Utvecklingsresurser måste nå ut till alla kommuner och kommundelar. Många kommuner består både av en växande stadskärna och flera mindre orter och byar. För att hela potentialen ska kunna tas tillvara behöver resurser fördelas så att även de mest glesbefolkade delarna ges förutsättningar att växa och leva.

Långsiktighet är avgörande. För kommuner som växer snabbt men också omfattar glesa delar fungerar inte tillfälliga projektmedel. Det krävs långsiktiga statsbidrag och stabila villkor som gör det möjligt att bygga kapacitet över tid och skapa uthålliga lösningar.

Kommunerna måste ges inflytande. Erfarenheter visar att framgångsrika satsningar bygger på lokalt förankrade beslut. Nationella strukturer för samverkan bör därför ge kommunerna en tydlig och styrande roll i prioriteringar och resursfördelning.

En kommun kan rymma många geografier. Inom en och samma kommun finns ofta både tätorter, kustbyar, inland och fjällnära delar. Utvecklingspolitiken måste vara flexibel nog att möta dessa olika förutsättningar.

Platsbaserade lösningar ger bäst resultat. Kommunernas utvecklingsstrategier visar att varje plats – stad, by eller ort – har unika möjligheter. Med rätt stöd kan dessa möjligheter frigöras och stärka både den enskilda kommunen och hela landet.

Ingen del får halka efter. Mindre orter riskerar att tappa fart om inte utvecklingspolitiken säkerställer organisatoriskt stöd och långsiktig finansiering. Ett sammanhållet lokalsamhälle är en förutsättning för att hela kommunen ska fortsätta bidra till Sveriges utveckling.

Synpunkter uppdelade per kapitel

Kapitel Avsnitt 4.3 – Principer för platsbaserad politik

Förslaget om en mer platsanpassad politik tillstyrks. För att det ska fungera i praktiken måste styrningen till statliga myndigheter förtydligas. Staten behöver vara en möjliggörare för lokal utvecklingskapacitet och bidra med långsiktiga planeringsunderlag och analyser som är nedbrutna till lokal nivå.

Kapitel 6.1 – Organisation och ansvarsfördelning

Förslaget att stärka den regionala utvecklingsnivån är positivt. Samtidigt är det avgörande att kommunerna får en mer aktiv och styrande roll. Rolfördelningen mellan region och länsstyrelse behöver tydliggöras: regionen bör ansvara för territoriella strategier och demokratisk förankring, medan länsstyrelsen har ansvar för tillstånd och statliga intressen.

Finansiering och långsiktighet

För att utvecklingspolitiken ska lyckas krävs ökade och stabila resurser. Minskade EU-medel och borttagna gleshetsallokeringar slår hårt mot kommuner med stora ytor och långa avstånd. Ökad tilldelning av 1:1-medel är nödvändigt för att möjliggöra lokalt och regionalt utvecklingsarbete. Långsiktiga satsningar på minst 5–7 år är avgörande för att bygga kapacitet, genomföra förändringar och skapa hållbara resultat.

Skellefteå kommun är tveksamma till en sammanslagning av politikområdena.

- Utredningen bedömer att det finns en risk att landsbygdernas frågor hamnar i skymundan av städer och större tätorter i det regionala utvecklingsarbetet vid en sammanslagning av politikområdena.
- Det är inte tydligt att någon finansiering för utökat uppdrag följer med, vilket är en förutsättning för att klara utökat uppdrag med hopslagna politikområden.
- Eftersom landsbygdspolitiken bara varit på plats sedan 2018 och inte är reglerad på samma sätt som regional utvecklingspolitik bör lagar och

förordningar för landsbygdspolitik i första hand komma på plats, innan en eventuell sammanslagning kan prövas.

- Det finns risk för att en sammanslagning gör att målen för den regionala utvecklingspolitiken och landsbygdspolitiken tillsammans blir för brett, eftersom den regionala utvecklingspolitiken redan idag är väldigt bred.

Innan dessa farhågor är utredda och pekar på positiv utveckling för landsbygdspolitiken bör sammanslagning av politikområdena inte ske.

Sammanställning

Skellefteå kommun vill betona att utvecklingspolitiken är en av de mest avgörande framtidsfrågorna för Sverige. Staten måste säkerställa att de lokala och kommunala perspektiven ges tyngd, att finansieringen är uthållig och att styrningen främjar samverkan. Bara genom att frigöra potentialen i varje plats – från små orter till större städer – kan hela landet utvecklas tillsammans.